

CIRCLE I

Working Document 21

“Discussion Circle” on the Court of Justice

Subject: “Voorstellen voor het waarborgen van een efficiënte en effectieve werkwijze van het Hof van Justitie en het Gerecht van Eerste Aanleg”
by Mrs Ana Palacio and Mr. Gijs de Vries, members of the Convention

Members of the “Circle of discussion” on the Court of Justice will find hereafter a paper by Mrs Ana Palacio and Mr. Gijs de Vries, members of the Convention.

Spaans-Nederlands paper over het Hof van Justitie

Voorstellen voor het waarborgen van een efficiënte en effectieve werkwijze van het Hof van Justitie en het Gerecht van Eerste Aanleg

A. Aanleiding

Er is alle reden aandacht te schenken aan de positie van het Hof van Justitie onder de nieuwe Grondwet. De uitbreiding van de Unie zal zeker tot een toename van de werklast van het Hof leiden. Ook geven de mogelijke gevolgen van bepaalde voorstellen die aan de Conventie zijn voorgelegd reden voor een nadere bezinning op de positie van het Hof. Diverse leden van de Conventie, waaronder de Nederlandse en Spaanse regeringsvertegenwoordigers hebben daar reeds eerder op gewezen. Het presidium heeft het belang van een nadere bezinning onderkent door de instelling van een Studiegroep Hof van Justitie.

In dit paper treft worden een aantal concrete voorstellen gedaan om te waarborgen dat het Hof en het Gerecht van eerste aanleg doelmatig en efficiënt de hun opgedragen taken kunnen verrichten.

B. Concrete suggesties

1. *De aanpassingen van het verdrag van Nice*

Bij het Verdrag van Nice zijn diverse maatregelen getroffen om het Hof in staat te stellen de te verwachten verzwaarde werklast na de uitbreiding op te vangen. De verbeteringen van Nice dienen overgenomen te worden in het nieuwe verdrag.

2. *Toegang tot het Hof*

De vraag of individuele burgers ruimere toegang tot het Hof moeten hebben verdient zorgvuldig, nader onderzoek. De mogelijkheid om artikel 230, vierde alinea, VEG te amenderen moet in samenhang met de introductie van een normenhiërarchie beschouwd worden. In deze context overwegen we dat de juridische bescherming van de rechten van de mens op dit moment al gegarandeerd wordt door het Hof van Justitie, alsmede de nationale rechters en het Europese Hof voor de rechten van de mens.

De uitbreiding van de toegang tot het Hof voor nationale parlementen bij de subsidiariteitstoets alsmede voor regionale en lokale autoriteiten verdient geen aanbeveling. Dit zou een vertroebeling zijn van de verschillende posities die nationale parlementen en nationale regeringen hebben. Bovendien brengt een dergelijke optie mee dat het Hof zal politiseren. Dit kan op termijn de geloofwaardigheid en het statuut van het Hof aantasten.

3. *Bevoegdheid van het Hof*

Op dit moment strekt de bevoegdheid van het Hof zich uit over een deel van het JBZ terrein.. Er is verscheidenheid in de mate waarin en de wijze waarop lidstaten de rol van het hof hebben erkend. Nederland en Spanje verwelkomen een discussie over de bevoegdheid van het Hof op dit terrein.

Bij een eventuele uitbreiding van de bevoegdheid van het Hof moet echter nadrukkelijk in het oog gehouden worden dat een dergelijke uitbreiding van de bevoegdheden geen gevolgen mag hebben voor de effectieve afdoening van (straf-)processen op nationaal niveau alsmede vreemdelingenzaken.

4. Eenvoudiger besluitvorming over het Hof van Justitie

De besluitvorming ten aanzien van het Hof in de Raad kan verbeterd worden. Een verruiming van de besluitvorming bij gekwalificeerde meerderheid is daartoe op zijn plaats. In dit verband dient artikel 225A zodanig geamendeerd te worden dat besluiten tot het opzetten van gespecialiseerde kamers bij gekwalificeerde meerderheid kan geschieden. Ook wordt aanbevolen dat ruimhartiger dan op dit moment voorzien gebruik wordt gemaakt van de mogelijkheid om dergelijke gespecialiseerde kamers in te stellen.

Bij gevoelige onderwerpen zoals het talenregime dient besluitvorming bij eenparigheid van stemmen het uitgangspunt te blijven.

5. Administratief afdoen van inbreukprocedures

Een inbreukprocedure heeft een administratieve fase en een gerechtelijke fase waarin de inbreuk wordt vastgesteld. Hiervoor is nodig dat de Commissie elke inbreuk uiteindelijk aanhangig maakt bij het Hof. Een forse ontlasting van het Hof kan bereikt worden als een inbreukprocedure eindigt met de vaststelling door de Commissie dat een inbreuk bestaat. Dan zou wel de mogelijkheid voor een Lidstaat moeten bestaan tot het instellen van beroep door de Lidstaat bij het Hof; een dergelijk beroep dient opschortende werking te hebben en dient onderworpen te zijn aan vastgelegde tijdslimieten. Op die manier hoeft niet de Commissie elke inbreuk aanhangig te maken bij het Hof, het is dan aan de lidstaten om bij een geconstateerde inbreuk om zelf naar het Hof te stappen. Een dergelijke procedure bestond ook onder het EGKS verdrag. Dit nieuwe regime vereist helderder procedurele waarborgen dan het bestaande regime.

6. Het stroomlijnen van de inbreukprocedures in artikel 228 EG-Verdrag

Op grond van artikel 228 VEG heeft het Hof de bevoegdheid om in een uitspraak waarin wordt vastgesteld dat een lidstaat in overtreding is, een tijdslimiet vast te stellen waarbinnen de betreffende lidstaat maatregelen dient te nemen om te voldoen aan de uitspraak. Voorzien kan worden in de mogelijkheid dat de Commissie, als de tijdslimiet is verstreken, automatisch een inbreukprocedure start, ook weer met heldere tijdslimieten.

7. De benoeming van rechters

Nederland en Spanje zijn voorstander van een meer effectieve toetsing van kandidaat-rechters met heldere benoemingscriteria en een procedure om de geschiktheid van kandidaten te waarborgen. Het recht van de lidstaten kandidaten voor te dragen dient hierbij gehandhaafd te blijven.

8. Het behoud van het acquis jurisprudentiel

De huidige hervorming van de Europese Unie geschiedt vanzelfsprekend niet ‘tabula rasa’. We moeten voortbouwen op hetgeen eerder is bereikt binnen de Europese Gemeenschappen en de Europese Unie. Een belangrijk onderdeel van deze ‘erfenis’ is het acquis communautaire. Wij zijn van mening dat de rechtspraak van het Hof hiervan een belangrijk onderdeel van uitmaakt. Nederland en Spanje zijn van mening dat de huidige hervorming geen afbreuk dient te doen aan het bestaande ‘acquis jurisprudentiel’.

9. Erkenning van de nationale rechter als gemeenschaps- en Unierechter

Een belangrijk onderdeel van het Unierecht is dat de nationale rechters voor de naleving zorg dienen te dragen. Deze rechters treden daarbij op als onderdeel van de Europese Unie. Het stelsel van de prejudiciële vragen is gebaseerd op dit uitgangspunt. Het lijkt aangewezen dat deze positie van de nationale rechter in het toekomstige verdrag expliciet wordt erkend.